

Version 2014-09-24

Rasspecifik avelsstrategi RAS

Svenska Beagleklubben

Innehåll

BAKGRUND RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI	2
VAD ÄR EN RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI? BEHÖVS DEN?	2
RAS, VEMS ANSVAR?	2
FRAMTAGANDET AV RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI FÖR BEAGLE	2
BESKRIVNING AV BEAGLENS HISTORISKA BAKGRUND OCH UTVECKLING	3
BESKRIVNING AV NULÄGET FÖR RASEN	3
INTERNATIONELLT	3
SLÄKTSKAP	3
HÄLSA	3
MENTALITET	3
FUNKTION	
1) GENETISK VARIATION	4
2) HÄLSA	5
3) MENTALITET	5
4) JAKTEGENSKAPER	5
5) EXTERIÖR	6
SAMMANFATTNING AV AVELSSTRATEGIN FÖR BEAGLE	7

Bakgrund Rasspecifik Avelsstrategi

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en sk rasspecifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna.

Vad är en rasspecifik avelsstrategi? Behövs den?

En rasspecifik avelsstrategi (RAS) är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKKs Avelspolicy anger målen. Rasklubben upprättar en strategi som beskriver just den rasens väg för att uppnå aktuella avelsmål.

RAS, vems ansvar?

Ansvaret för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta bra beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta avelshunden, vad gäller egenskaper, mentalitet och nedärvbar sjukdomshistorik. Allt för att målen i den planerade kullen ska ligga så nära den avelsstrategi som finns för rasen och de personliga avelsmålen.

Framtagandet av en Rasspecifik Avelsstrategi för Beagle

Svenska Beagleklubbens RAS har diskuterats på flera olika nivåer vid olika möten inom klubben sedan 2002. Diskussioner har haft sin utgångspunkt från de underlag som tagits fram av Avelskommittén. I BCS har RAS och dess syfte och innehåll diskuterats återkommande. RAS för beagle fastställdes första gången av SKK år 2007.

År 2007 genomförde klubben en enkät riktad till samtliga aktiva uppfödare av rasen i vilken bland annat frågeställningarna som berör RAS togs upp. År 2008 genomfördes en uppfödare-/avelskonferens där RAS redovisades och diskuterades ingående. Utfallet av såväl uppfödarenkäten som diskussionerna vid uppfödare-/avelskonferensen har legat till grund för både den revidering av RAS som gjordes 2008, och den nu pågående.

Revidering av RAS 2008 togs upp på Beaglefullmäktige (BF) 2008 för förankring och den publicerades i klubbens tidning Beagle för att ge medlemmarna möjlighet att inkomma med synpunkter till SBIK/AK. Efter beslut vid BF 2008 att inte återgå till SKK:s hälsoprogram för HD gjordes en omarbetning med fokus istället satt på aktuella problem inom rasen, framför allt den så kallades kinesbeaglesjukan (Musladin-Lueke syndromet, MLS), och aseptisk meningit. Den senaste av SKK fastställda revideringen av RAS är daterad 2009-01-17.

Redan i januari 2012 förelåg ett behov av en revidering av RAS från 2009, bl a på grund av att det hade framtagits en gentest för MLS. En reviderad version gick i januari 2012 ut till lokalavdelningarna på remiss. Endast 4 av de 15 LA:na inkom med synpunkter. I maj 2012 redovisades den reviderade RAS vid Beaglefullmäktige. Med anledning av att så få LA besvarat denna remiss så skickades den ut en andra omgång direkt efter BF 2012, men inga fler synpunkter inkom.

Beskrivning av beaglens historiska bakgrund och utveckling

Beaglens hemland är Storbritannien. Beaglen nämns vid namn på 1400-talet, men man vet att beagleliknande hundar användes redan på 1000-talet till att jaga framför allt hare med i stora släpp, på engelska kallade "pack". Beaglepacken följs till fots, medan man sitter till häst vid jakt med den större, och mer skarpsprungna, rasen harrier liksom med den mer sentida rävspecialisten foxhound. Det vilt man främst inriktade sig på att jaga med beagle var alltså hare. Det fanns på den tiden många beaglevarianter och först på 1870-talet renodlades beaglen så som vi känner den idag. I Sverige påträffas de första kända beaglarna när de deltog i en hundutställning i Göteborg år 1891. Men utvecklingen av beaglen här i landet tar fart först när Svenska Beagleklubben bildas 1953. I motsats till den engelska traditionen att jaga med flera hundar i pack har Svenska Beagleklubben etablerat beaglen här i landet som en duktig ensamdrivande hund enligt nordisk tradition. Beaglen togs hit som ett komplement till stövorna för jakt på rådjur. På den tiden var det fortfarande vanligt att jaga med flera stövare i släpp, och de drev då även klövvilt, vilket man nu började ifrågasätta. Beaglen används här i landet ända från starten som allroundhund, d.v.s. för drevjakt på hare, rådjur och räv.

Beskrivning av nuläget för rasen

Internationellt. Beaglen är en av de mest populära raserna i världen. I FCI:s undersökning 2012: *Registration figures worldwide – from top thirty to endangered breeds*, låg beaglen på 8:e plats med nästan 54.000 registreringar i de 25 länder inom FCI som besvarat enkäten. I beaglens hemland England, som inte är med i FCI, registreras för närvarande cirka 3000 valpar per år. Beaglens "andra hemland" är USA, som inte heller är med i FCI, och där registreras för närvarande runt 30.000 beaglar per år i Amerikanska Kennelklubben (AKC), och rasen har i USA under de senaste decennierna legat på mellan 4:e och 8:e plats på tio-i-topplistan för samtliga raser. Dessutom registreras minst lika många i de övriga existerande kennelorganisationerna i landet. Vare sig i England eller USA är det obligatoriskt att registrera hela kullar, men det är de registrerade beaglarna som har inflytande på aveln hos oss.

Släktskap. Beaglarna i Norden, liksom i övriga länder i världen, kommer huvudsakligen från England och USA. Numera ofta via omvägar från t ex Australien, och flera länder i Europa, samt mer nyligen från länder i det forna Östblocket.

Hälsa. Beaglen är internationellt en av de friskaste raserna. Som framgår nedan finns det några sjukdomar i rasen, men i låg frekvens. Läget är likartat internationellt.

Mentalitet. Rasens mentalitet är generellt utmärkt. Avvikelser finns, men är få. Just beaglens trevliga sätt har bidragit till rasens stora internationella popularitet. Den är en mycket uppskattad familjehund.

Funktion. I Sverige, Finland och Norge används beaglen som drivande jakthund enligt den nordiska traditionen, det vill säga som ensamdrivande hund. I rasens hemland användes den traditionellt till så kallad packjakt, vilket dock numera är förbjudet. I USA är jakt med beagle en mycket populär sport, och det registreras minst lika många beaglar i jaktorganisationerna och UKC som det gör i AKC. Där jagar man med beagle antingen i olika stora pack, eller två och två i så kallade brace, där de två hundarna tävlar mot varandra i utslagningsheat. Vare sig i England eller USA skjuter man villebrådet, utan antingen tas det av hundarna, eller så kommer det undan. I många andra länder jagar man alla möjliga viltslag med beagle, även vildsvin, och som regel sker detta i form av packjakt.

För avelsutbytet begränsas vår kunskap om hundarnas jaktliga förmåga enligt våra krav av att drevprov enligt någorlunda likartade regler endast arrangeras i Sverige, Finland och Norge. Under åren har dock flera från andra länder importerade beaglar visat sig kunna prestera bra på våra drevprov.

Svenska Beagleklubben utarbetade år 2001 ett avelsprogram till hjälp för klubbens uppfödare, baserat på djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens (SKK) grundregler. Detta avelsprogram tar bl.a. upp klubbens rekommendationer angående hälsa och hanhundsanvändning. Avelsrekommendationerna har fortlöpande omarbetats för att ansluta sig till revideringarna av RAS. En kartläggning av förekomsten av Musladin-Lueke Syndromet, MLS, har genomförts med anledning av att några fall konstaterats de senaste åren. Detta arbete sker i nära kontakt ffa med Beagleklubbarna i Finland och Norge, men även de i England och USA. Klubben har även medverkat med materialinsamling för forskning i Sverige angående kartläggning av beaglens hela genom, samt med Finland, England och USA syftande till att ta fram gentester för bl a aseptisk meningit, chondrodystrofi, blodcancer och epilepsi.

1) Genetisk variation

Det är viktigt att behålla rasens genetiska variation. En hög inavelsgrad innebär en hög frekvens av dubbling av gener (ökad homozygotigrad). Dubbling av gener medför att andra gener förloras. Såväl gener med positiv som med negativ inverkan kan dubbleras. Hög grad av homozygoti ger sämre förutsättningar att kunna anpassa sig till förändringar i omgivningen. En hög grad av genetisk variation skapar bättre förutsättningar för att bibehålla rasens goda hälsa och funktion samt att vidareutveckla dess funktionalitet. Rasens genomsnittliga förändring i inavelsgraden beräknad över 5 generationer har under de senaste 10 åren (2004 - 2013) varierat mellan 0,6% och 1,6%, och var under 2011 så låg som 0,6 %. (Källa SKK:s Avelsdata).

Det är viktigt att begränsa användandet av varje enskild hanhund med tanke på risken för spridning av genetiska defekter och för att inte öka graden av homozygoti i rasen. Därför bör en hanhund vid nuvarande antal registrerade individer (c:a 300/år) inte ha mer än c:a 75 avkommor (maximalt 5% av valparna i sin generation).

Att göra om samma kombination är av samma skäl inte heller att rekommendera. Beaglar som är sunda och friska och som uppfyller de mentala, jaktliga och exteriöra krav som klubben har satt upp kan användas i avel i ett begränsat antal parningar (högst fem kullar). Därefter sätts de på väntelista och bör endast användas i vidare avel under förutsättning att de lämnat drevprovsmärkerad avkomma undan minst två olika tikar, och i övrigt friska, mentalt och exteriört bra valpar.

Registreringarna har legat ganska stabilt under de senaste 17 åren och har pendlat runt 300 +/- 50 per år. Under de senaste 5-6 åren har antalet importerade beaglar ökat, och utgör för närvarande 7-8% av den årliga registreringen. Detta medför en tillförsel av mycket nytt avelsmaterial, och en breddning av avelsbasen. Men samtidigt är de flesta av dessa beaglars hälsa och jaktliga egenskaper okända.

Målsättning: Att bevara och vidare förbättra rasens genetiska variation, sunda mentalitet, goda hälsa, goda exteriör samt goda jaktliga egenskaper.

Strategi: Att verka för att enskilda hanhundar inte överskrider det rekommenderade antalet avkommor. Beaglar med mer än en anmärkning på mentaliteten registrerad hos SKK

rekommenderas inte till avel. Att fortsätta att publicera hanhunds- och tiklistorna som stöd och hjälp åt uppfödare och valpintressenter.

2) Hälsa

Beaglen hör enligt försäkringsbolagens statistik till de friskare raserna (försäkringspremiegrupp 2). Sköldkörtelrubbing, diskbräck, epilepsi, aseptisk meningit, hjärtfel och höftledsdysplasi (HD) förekommer i låg frekvens inom rasen. Några fall av Musladin-Lueke Syndromet, MLS, har upptäckts i Sverige, liksom i ett flertal andra länder med vilka vi har avelsutbyte, däribland Finland och Norge. MLS är en genetiskt betingad tillväxtrubbing i framför allt ben, bindväv och hud. MLS beror på en mutation av en enda gen. Sjukdomen är väl definierad och har en enkel recessiv nedärvning. Mutationen uppkom för minst 100 år sedan, och har bara påvisats hos människa och hos beaglerasen. Genen går att identifiera med en DNA-test. Vid avel är det viktigt att bärare av MLS anlaget paras med anlagsfri individ, eftersom det då inte kommer att födas några valpar som utvecklar sjukdomen.

I överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och SKK:s grundregler skall beaglar med kända ärftliga defekter inte användas i avel.

Agrias försäkringsstatistik 1995-2006 och 2006-2011: Bortsett från den uppenbara skadefrekvensen beroende på att beaglen är en jakthund, så framträder diskbräcken, epilepsin och hjärtfelen. Eventuellt är den aseptiska meningiten redovisad under "Disc/vertebral"? Jämfört med den tidigare perioden förefaller knäledsproblemen ha minskat, liksom diabetessymptomen och ögonproblemen.

Målsättning: Att endast sunda och friska beaglar används i aveln.

Strategi: När det gäller beaglar som bär på MLS-anlaget i enkel uppsättning skall parning endast ske med DNA-testad eller genetiskt (hereditärt) fri individ (det vill säga en individ vars bägge föräldrar DNA-testats och befunnits fria från anlaget). Beaglar med andra kända ärftliga defekter skall inte användas i aveln.

3) Mentalitet

Beaglen skall vara öppen, vänlig och livlig. Den ska vara modig, mycket aktiv, uthållig och målmedveten. Den ska vara alert, intelligent och ha ett stabilt temperament. Den får aldrig visa aggressivitet eller skygghet.

Målsättning: Att bevara rasens goda mentala egenskaper.

Strategi: Beaglar med mer än en anmärkning på mentaliteten registrerad hos SKK rekommenderas inte till avel. Att årligen göra en uppföljning av individer med hos SKK registrerad anmärkning på grund av mentalitet.

4) Jaktegenskaper

I aveln skall jaktligt dugliga, företrädesvis drevprovsmeterade beaglar användas. Jaktliga egenskaper registreras i samband med drevproven och beaglar som har bedömts på drevprov har därmed fått dokumenterat om de har rastypiska jaktegenskaper. Beaglen har idag som regel en utmärkt jaktlust, ett bra sök och ett bra skall. Under de senaste fem drevprovssäsongerna, 2008/2009 till och med 2012/2013 har antalet starter på drevprov varit 1372 (i medeltal 274/år). Den genomsnittliga andelen pristagare var 54.5%. Priserna vid drevproven var i genomsnitt fördelade på djurslag enligt följande: hare 76,8%, rådjur 20,5% och räv 2.7%. Under 5-årsperioden förekom flera stränga vintrar med mycket snö, vilket

påverkade möjligheterna till jakt med löshund och också medförde att Länsstyrelserna i några län avlyste all sådan jakt. Detta tillsammans med rovdjursproblematiken på flera håll i landet har bidragit till minskat antal starter på drevproven. Under drevprovssäsongen 2013/2014 ökade dock antalet drevprovstarter igen till 327 st och 15% fler individuella beaglar kom till start. Andelen hundar som gick till pris översteg 60% för första gången på 15 år. Andelen harpriser var 64,8%, råpriser 30% och rävpriser 5,2%.

Till den jaktliga användningen hör även eftersöksverksamheten. Denna testas vid viltspårprov. Reglerna för viltspårproven anpassas för närvarande allt mer till att efterlikna situationerna vid riktiga eftersök. År 2011 införde SBIK Viltspårscampionat för beagle, vilket har ökat antalet starter på viltspårproven.

Målsättning: Att öka antalet på prov startande individer samt att eftersträva en ökning av pristagarprocenten. Bedömning av jaktliga egenskaper på prov är vårt viktigaste avelsinstrument. Att verka för att ytterligare förbättra rasens jaktliga egenskaper för drevjakt på hare, rådjur och räv. Att utveckla beaglen som en användbar eftersökshund i samband med praktisk jakt.

Strategi: Provreglerna och championatsreglerna anpassas till hur dagens jägare önskar jaga med drivande hund, så att de känner det som meningsfullt att också komma med sina beaglar till start på våra prov.

5) Exteriör

Utdrag ur rasstandarden: Standarden är baserad på funktion och beaglen ska vara en robust, kompakt byggd jakthund, som ska ge intryck av kvalitet utan att vara grov. Kroppen ska vara väl samlad och i god proportion. Rörelserna ska vara parallella och vägvinnande. Pälsen skall vara kort, tät och ge ett gott skydd mot väder och vind. Beaglen är vanligtvis trefärgad eller tvåfärgad. Nostryffeln ska vara bred och helst svart; ljusare pigmentering är tillåten hos hundar med ljus pälsfärg. Ögonen ska vara mörkt bruna eller hasselnötsbruna och ha ett milt och vänligt uttryck. Beaglen ska ha ett perfekt, regelbundet och komplett saxbett. Svansen ska vara kraftig och måttligt lång. Den ska vara högt ansatt och bäras glatt men inte vara ringlad över ryggen eller bäras framåtriktad från svansroten. Tassarna ska vara väl slutna och starka. Önskvärd mankhöjd är 33-40 cm.

Antalet utställda hundar har varit runt 400 per år, men har nu ökat och nästan var 5:e beagle startar dessutom numera i Jaktklassen. Exteriören har tydligt förbättrats under de senaste åren, vilket också ger en hållbarare jakthund. (Detta framgår också av Agrias försäkringsstatistik där bl a färre beaglar har behövt behandlas för problem på grund av för dåliga knäledsvinklar). Antalet utdelade Cert, CK, Excellent och VG har ökat medan andelen Good och Sufficient har minskat.

Målsättning: Att eftersträva att bevara och ytterligare förbättra beaglens funktionella och tilltalande exteriör.

Strategi: Fortlöpande information till uppfödare och exteriördomare. Att uppmärksamma olika abnormiteter som kan inverka på rasens exteriör och funktionalitet, t ex krokiga framben eller raka knäledsvinklar. Det är också viktigt att se upp med alltför lösa (ektropion) eller inrullade (entropion) nedre ögonlock, svaga tassar, eftergivande rygg och en för kort päls som inte skyddar mot väder och vind. Att följa upp storleken inom rasen.

Sammanfattning av avelsstrategin för beagle

Beaglen är en sund ras med få problem. Svenska Beagleklubben arbetar aktivt genom sin centrala styrelse (BCS) och sin Avelskommitté, Jaktprovskommitté, Redaktionskommitté och Utställningskommitté med att bevaka att rasens genetiska variation, hälsa, mentalitet, jaktliga egenskaper och exteriör bibehålls och fortlöpande förbättras. För att få fler beagleägare att bli medlemmar i SBlK och att komma till start med sina hundar på våra olika kurser, prov och utställningar arbetar vi bl a med att sprida information via vår tidning Beagle som utkommer med fyra nummer om året, och via vår mycket aktiva hemsida (www.sblk.se) vilken som regel uppdateras varje vecka. Vi arbetar med att anpassa våra drevprovsregler och championatsregler till hur jakten med drivande hund idag bedrivs, så att beaglejägare känner igen sig och blir motiverade att komma till start. För att ytterligare stimulera deltagandet har vi också infört tävlan om Årets Bästa Hund på Hare, Rådjur, Räv, Allround, samt på Viltspårprov och på Utställning.